

Temat: Załącznik do petycji mieszkańców wsi Wyrębin/Dębówiec

Nadawca: [redacted] >

Data: 29.09.2020, 10:40

Adresat: radamiejska@kozminwlp.pl, dsr.sekretariat@umww.pl

Dzień dobry,

w załączniku przesyłam opracowanie przedstawiające oddziaływanie okolicznych ferm w naszej miejscowości na środowisko naturalne m.in na stan rzeki Pogony. Opracowanie jest przygotowane przez Pana dr. inż Jerzego Mirosława Kupca z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Z poważaniem

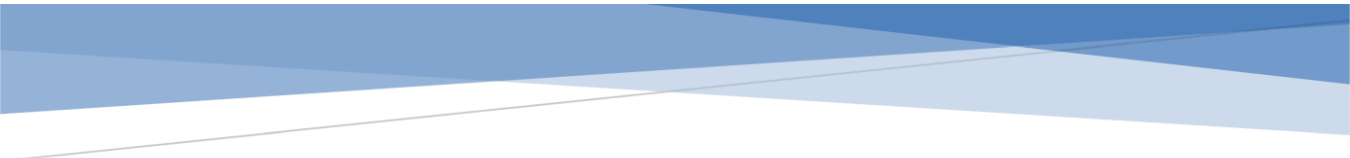
[redacted]

— Załączniki:

Notatka_J_M_Kupiec.pdf

1,3 MB

***Notatka
z badań terenowych jakości wód
powierzchniowych, podziemnych oraz
opadowych w strefie oddziaływania ferm
wielkoprzemysłowych w okolicach
miejscowości Dębowiec, Borzęciczki,
Góreczki w gminie Koźmin Wielkopolski,
powiat krotoszyński, województwo
wielkopolskie***

Dr inż. Jerzy Mirosław Kupiec

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Katedra Ekologii i Ochrony Środowiska

dr inż. Jerzy Mirosław Kupiec

e-mail: jerzy.kupiec@up.poznan.pl,

tel. (61) 846 65 24

doktor nauk rolniczych w dyscyplinie kształtowanie środowiska, inżynieria i ochrona środowiska

- a) Identyfikator portalu „Ludzie nauki”: **212353**
- b) <http://nauka-polska.pl/dhtml/raporty/ludzieNauki?rtype=opis&objectId=212353&lang=pl>
- c) https://www.researchgate.net/profile/Jerzy_Kupiec

KOMPETENCJE: dr inż. Jerzy Mirosław Kupiec pracuje na etacie adiunkta w Katedrze Ekologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. W 1996 r. ukończył renomowane Technikum Ogrodnicze w Zespole Szkół Rolniczych im. Synów Pułku w Lesznie. Następnie rozpoczął studia na byłej Akademii Rolniczej w Poznaniu na kierunku Rolnictwo. W 2000 r. rozpoczął II stopień studiów na specjalizacji Łąkarstwo. Od 2002 r. zatrudniony na Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu. W 2008 r. uzyskał tytuł doktora Nauk Rolniczych w dyscyplinie kształtowanie środowiska, inżynieria i ochrona środowiska i został zatrudniony na etacie adiunkta. Dr inż. Jerzy Mirosław Kupiec ma długoletnią praktykę w pracy naukowej, ale także w wykonywaniu różnego rodzaju ekspertyz dotyczących uwarunkowań środowiskowych oraz interakcji rolnictwo-środowisko. Ma szeroką wiedzę z dziedziny rolnictwa, ogrodnictwa, ochrony środowiska i ekologii, ale także jakości wód, hydromorfologii i bioindykacji. Oprócz licznych publikacji naukowych, dotyczących wpływu rolnictwa na środowisko oraz rozpraszania zanieczyszczeń ze źródeł rolniczych, posiada w dorobku pokaźną ilość ekspertyz – 27, wykonanych na zlecenie gmin, instytucji państwowych (Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach), przedsiębiorców, rolników i wielu innych. Wśród wielu ekspertyz są również takie, które dotyczą negatywnego oddziaływania ferm na tereny przyległe. Od 2009 roku dr inż. Jerzy Mirosław Kupiec prowadzi monitoring jakości środowiska w otoczeniu ferm wielkoprzemysłowych. Jest też koordynatorem wielu projektów badawczo-rozwojowych oraz konsultantem naukowym w kilku podmiotach, m.in. w firmach - Mikronatura Środowisko Sp. z o.o. czy Advanced Phosphorus Removal Solutions Sp. z o.o. oraz Fundacji w Harmonii z Naturą, czy Stowarzyszenia Arteco im. prof. Leona Wyczółkowskiego w Gościeradzu.

Spis treści

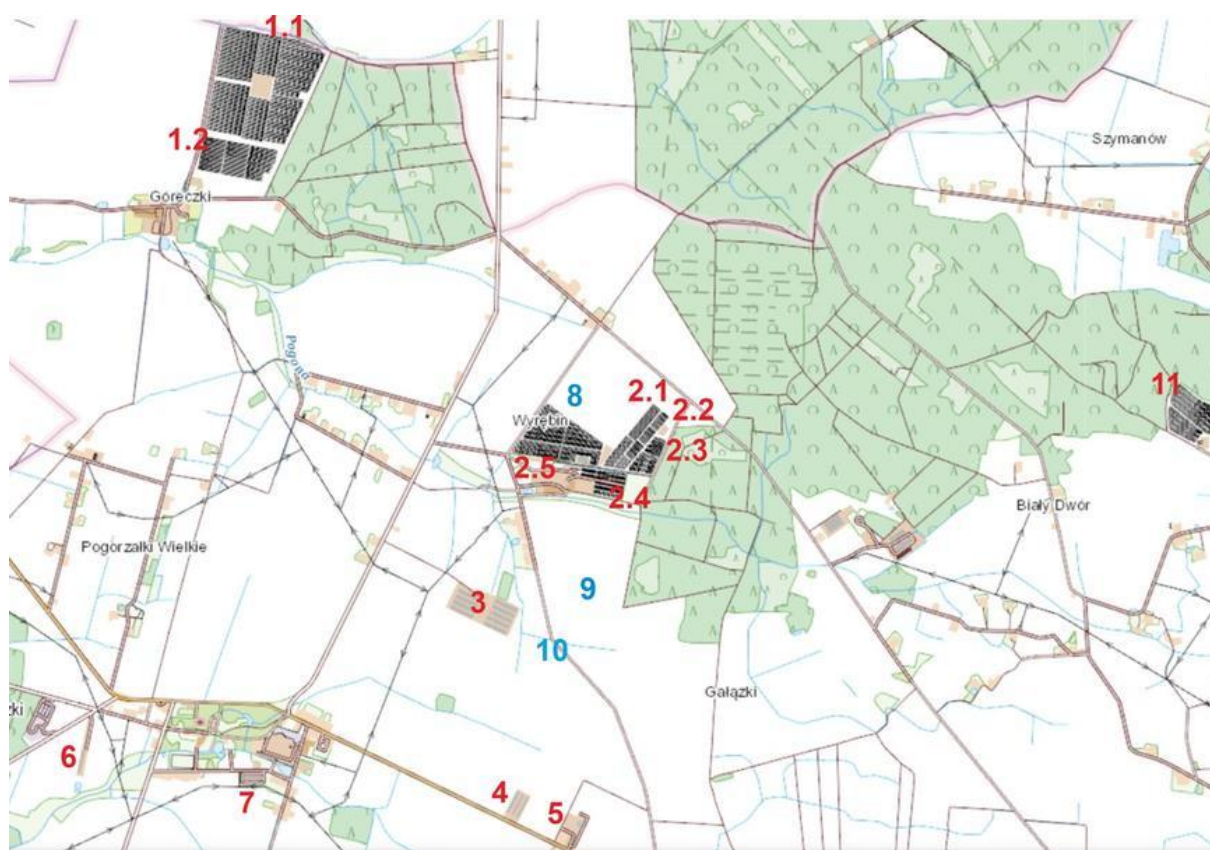
1. Informacje ogólne	4
1.1. Lokalizacja.....	4
2. Analiza wyników wód.....	5
2.1. Wyniki wód fizyczno-chemiczne powierzchniowych i podziemnych	5
2.2. Wyniki mikrobiologiczne	9
2.3. Wyniki na zawartość hormonów i antybiotyków	11
3. Skumulowane oddziaływanie ferm	13

1. Informacje ogólne

1.1. Lokalizacja

Notatka została sporządzana na podstawie badań jakości wód w okolicy oddziaływania wielu ferm wielkoprzemysłowych zlokalizowanych w dużym zagęszczeniu w pasie miejscowości Dębowiec, Borzęciczki, Góreczki w gminie Koźmin Wielkopolski. Wyniki badań są wstępną weryfikacją wyników terenowych, które są częścią większej analizy, która zostanie przedstawiona w przygotowywanej obecnie ekspertyzie środowiskowej. Ekspertyza będzie gotowa do 15 października br. Lokalizację ferm prosperujących oraz planowanych, które cechuje skumulowane oddziaływanie zaznaczono na rysunku nr 1.

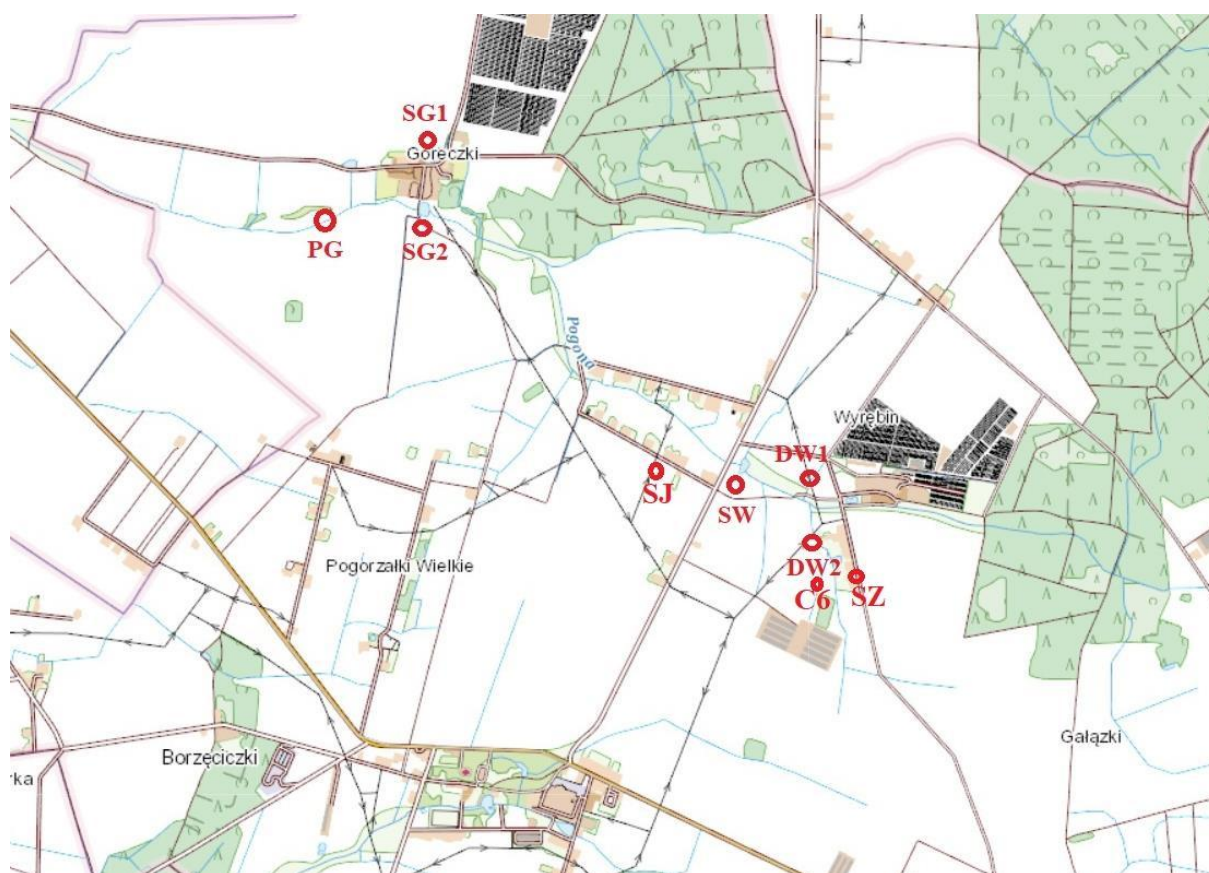
Rys. 1. Lokalizacja analizowanych ferm w regionie – na czerwono zaznaczono fermy prosperujące, na niebiesko planowane

Źródło: wykonanie własne

2. Analiza wyników wód

2.1. Wyniki wód fizyczno-chemiczne powierzchniowych i podziemnych

Badania obejmowały pobrane próby wody w ciekach przepływających przez obszar przylegający do ferm wielkoprzemysłowych. Lokalizację punktów kontrolnych przedstawiono na rysunku nr 2. Badanym ciekim była rzeka Pogona, na której zlokalizowano dwa punkty kontrolne (SW i PG) oraz jej dwa dopływy bez nazwy (DW1 i DW2). Dodatkowo analizy objęły próby wody ze stawów w Góreczkach (SG1 i SG2). Badaniami objęto również studnie w Dębowcu oznaczone jako SJ i SZ. Analizom poddano również opady pobrane w miejscowości Dębowiec.

Rys. 2. Lokalizacja punktów badawczych - miejsc poboru prób wody

Źródło: wykonanie własne

W tabeli nr 1 przedstawiono wyniki parametrów fizyczno-chemicznych wody w analizowanych punktach. Analizy wykonano w laboratorium Katedry Ekologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Badania przeprowadzono w sierpniu br. Na czerwono zaznaczono wyniki, które przekraczają dozwolone normy (wpisano je w tabeli na zielono). **Praktycznie wszystkie badane parametry przekraczały dozwolone normy i to znacznie, niektóre 100-krotnie!!!!** Warto również wspomnieć, że rzeka Pogona jest

obszarem szczególnie narażonym na azotany pochodzenia rolniczego, z którego należy ograniczyć emisję azotu. Wymagania takie nakłada na nasz kraj Dyrektywa Azotanowa UE. Tymczasem jakość wody w dopływach DW1 i DW2 wskazuje na silne zanieczyszczenie tych wód azotanami. Stężenie na poziomie 40 mg NO₃/l wskazuje na wody zagrożone, natomiast powyżej 50 mg NO₃ na wody zanieczyszczone. **W tym przypadku mamy do czynienia z bardzo silnym zanieczyszczeniem wód, ponieważ w niektórych punktach wyniki kilkukrotnie przekraczają normę.**

Tab. 1. Wartości wybranych wskaźników fizyczno-chemicznych w ciekach

Oznaczenie punktu	Kond.	P reakt.	P ogólny	Azotany	N amon.	N organ.	N ogólny	Tlen z tlenom.
	mS/m	mg P-PO ₄ /L	mg P/L	mg NO ₃ /L	mg N-NH ₄ /L	mg N-NH ₄ /L	mg N/L	mg O ₂ /L
DW1	1,911	1,85	2,41	134,9	5,5	4,58	44,1	14,6
DW2	4,05	11,55	60,23	174,0	205	195,4	440,5	0,8
SW	1,092	1,55	1,80	15,7	1,5	4,1	10,1	20,3
PG	0,977	10,89	1,82	13,1	8,25	5,75	17,6	15,3
Norma dla stanu dobrego	≤ 0,795	≤ 0,101	≤ 0,40	≤ 2,8 (dla N-NO₃)	≤ 1,17	≤ 2,0	≤ 4,6	≥ 5,1

Źródło: analizy własne

Dodatkowo wykonano badania z wykorzystaniem Makrofitowej Metody Oceny Rzek, obliczając Makrofitowy Indeks Rzeczny (MIR). Wskaźnik ten policzono dla punktów SW, DW1 i DW2. **Wszystkie wyniki wskazały na słaby stan ekologiczny wód w tym regionie, czyli poniżej stanu dobrego, wskazanego w Ramowej Dyrektywie Wodnej UE jako docelowy.**

Przebadane wody studzienne w dwóch punktach wykazały **duże przeżyźnienie, jeśli chodzi o parametry biogenne w punkcie zlokalizowanym bliżej ferm (SZ)**. Znacznemu przekroczeniu uległy takie parametry jak **fosfor reaktywny i jon amonowy** (Tab. 2).

Jakość opadów jest bardzo dobrym wyznacznikiem jakości środowiska i wskazuje na istnienie punktowych źródeł zanieczyszczeń w okolicy. Dlatego kontrolnie przebadano również opad atmosferyczny pobrany w sierpniu br. Generalnie w opadach znajdują się zarówno proste związki mineralne jak i organiczne (w tym detrytus i organizmy żywe). Fermy zwierząt emitują do środowiska nawet 400 różnych substancji, które w dużej mierze deponują się blisko źródła emisji, ale mogą również rozprzestrzeniać się na dalekie odległości, powodując skażenie

środowiska na znacznym obszarze. Dużym problemem są związki azotu, które w dużym stopniu modyfikują jakość środowiska i wpływają na obniżenie bioróżnorodności oraz degradację ekosystemów.

Wyniki analiz opadu przedstawiono w tabeli nr 2. Wstępne wyniki analiz chemicznych **wskazują na przeżyźnione wody opadowe**. Na uwagę zasługuje azot ogólny, którego w opadach jest bardzo dużo. **Wyniki z analizowanego obszaru (Dębowiec) mocno odbiegają od normy**. Dla porównania pokazano chemizm opadów z Raciborza oraz kilku innych terenów spoza intensywnego rolnictwa (Tab. 3 i 4).

Warto zwrócić też uwagę na **wysokie stężenia fosforu ogólnego**. Fosfor ogólny w opadach wskazuje na bardzo duże zapylenie powietrza.

Tab. 2. Wartości wybranych wskaźników fizyczno-chemicznych w studniach i opadzie

Oznaczenie punktu	Kond.	P reakt.	P ogólny	Azotany	Jon amon.	N organ.	N ogólny	Tlen z tlenom.
	mS/m	mg P-PO4/L	mg P/L	mg NO3/L	mg NH4/L	mg N-NH4/L	mg N/L	mg O2/L
SJ	1,003	0,08	0,30	13,5	0,44	6,58	9,8	28
SZ	0,56	2,0	0,07	0,9	4,35	2,37	3,0	30,8
Norma dla stanu dobrego	≤ 2,500	≤ 0,5	nie ustala się	≤ 25	≤ 1	nie ustala się	nie ustala się	nie ustala się
Opad D	0,092	0,0132	0,17	2,2	0,51	5,65	6,7	72,2

Źródło: analizy własne

Stężenia oraz wielkość ładunku składników wnoszonych z opadem atmosferycznym na powierzchnię ziemi w danym rejonie zależy od wielu czynników: stopnia uprzemysłowienia, gęstości zaludnienia, intensyfikacji gospodarki rolnej, a także kierunku wiatru. Ponieważ brak jest uprzemysłowienia w badanym terenie, a wielkość zaludnienia, ze względu na tereny niezurbanizowane, jest niewielka, dlatego można wykluczyć te elementy. Pozostaje więc produkcja zwierzęca.

Tab. 3. Skład fizyko-chemiczny średniomiesięcznych próbek opadów atmosferycznych (wet- only) w 2018 roku ze stacji monitoringowej w Raciborzu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Miesiąc											
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1	pH	-	4,93	5,96	5,19	7,49	7,03	7,21	7,12	7,28	7,45	6,59	5,96	6,95
2	Przewodność	μS/cm	60,5	40,1	45,9	33,2*	28,7	27,8	23,8	29,7	52,3	24,1	26,9	32,1
3	Chlorki	mg/l Cl	3,03	1,91	2,71	1,81	0,68	0,77	0,68	0,45	4,10	1,10	0,90	1,54
4	Siarczany	mg/l SO ₄	8,81	5,11	7,62	3,64*	2,79	2,37	2,50	2,23	4,88	2,62	3,30	3,87
5	Azot (azotynowy+azotanowy)	mg/l N	1,00	0,92	0,66	1,41	0,60	0,46	0,37	0,51	0,53	0,47	0,62	0,29
6	Azot amonowy	mg/l N	1,49	1,35	1,55	2,37	1,12	0,86	0,52	1,25	1,68	0,98	1,49	0,41
7	Sód	mg/l Na	1,02	0,78	0,88	0,75	0,29	0,24	0,36	0,22	2,39	0,30	0,00	0,23
8	Potas	mg/l K	0,46	0,23	0,25	0,35*	0,28	0,26	0,21	0,18	1,08	0,21	0,22	0,49
9	Wapń	mg/l Ca	4,04	2,37	2,87	2,50*	2,05	1,94	2,09	2,43	4,27	1,56	1,36	3,11
10	Magnez	mg/l Mg	0,77	0,40	0,61	0,52	0,24	0,31	0,35	0,24	0,75	0,23	0,10	0,48
11	Cynk	mg/l Zn	0,081	0,043	0,039	0,039	0,024	0,012	0,000	0,014	0,021	0,016	0,027	0,044
12	Miedź	mg/l Cu	0,0097	0,0047	0,0063	0,0082	0,0087	0,0000	0,0027	0,0074	0,0056	0,0026	0,0023	0,0037
13	Ołów	mg/l Pb	0,0032	0,0033	0,0010	0,0019	0,0008	0,0011	0,0008	0,0009	0,0012	0,0008	0,0013	0,0005
14	Kadm	mg/l Cd	0,00116	0,00148	0,00013	0,00005	0,00008	0,00011	0,00091	0,00000	0,00029	0,00013	0,00018	0,00012
15	Nikiel	mg/l Ni	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0001	0,0000	0,0012	0,0027	0,0000	0,0017	0,0012
16	Chrom og.	mg/l Cr	0,0015	0,0023	0,0015	0,0009	0,0015	0,0013	0,0006	0,0015	0,0004	0,0002	0,0000	0,0000
17	Azot ogólny	mg/l N	2,82	2,71	2,36	3,78*	2,06	1,58	1,15	2,30	3,08	1,64	2,44	1,02
18	Fosfor ogólny	mg/l P	0,000	0,016	0,011	0,026*	0,032	0,040	0,007	0,021	0,064	0,054	0,027	0,000
19	Jon wodorowy	mg/l H ⁺	0,0118	0,0011	0,0065	0,0000	0,0001	0,0001	0,0001	0,0001	0,0000	0,0003	0,0011	0,0001
20	Miesięczna suma opadów	mm	26,1	15,1	24,5	9,2	42,4	63,7	60,6	55,1	38,6	42,3	17,9	44,5
* - wartość szacunkowa														
skala w wartości od min do max dla pH			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
skala w wartości od min do max dla innych w skaźnikach			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Źródło: Monitoring... (2019)

Tab. 4. Skład chemiczny opadów atmosferycznych w 2018 r.

Skład chemiczny opadów atmosferycznych Chemical composition of atmospheric precipitation	Jednostka miary Unit of measure	Stanowiska pomiarowe Measuring place			
		Łeba	Puszczka Borecka, Diabla Góra	Jarczew	Śnieżka
Stężenie jonów: Concentration of ions					
siarczanowych (SO ₄ ²⁻) sulphate (SO ₄ ²⁻)	mg S/dm ³	0,31	0,25	0,38	1,32
azotanowych (NO ₃ ⁻) nitrate (NO ₃ ⁻)	mg N/dm ³	0,39	0,31	0,41	1,45
amonowych (NH ₄ ⁺) ammonium (NH ₄ ⁺)	mg N/dm ³	0,39	0,47	0,49	0,64
pH	x	5,14	5,12	5,25	4,52

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, uzyskane przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej IOŚ-PIB

W badanych stawach problemem jest **fosfor** (Tab. 5). W przeliczeniu na czysty składnik w stawie SG2 stężenie fosforu ogólnego wyniosło 0,92 mg P/L. Norma dla stanu dobrego wynosi 0,05 mg P/l. **Jest to więc wielokrotne przekroczenie normy** dla tego parametru. W stawie SG2 **zanotowano również przekroczenia normy dla stanu dobrego, jeśli chodzi o azot ogólny**. Norma dla stanu dobrego wynosi 1,3 mg N/l, natomiast w stawie SG2 było go aż 16,9 mg/l. **Normy przekraczała również przewodność i fosfor ogólny, klasyfikując wody stawu SG2 do pozaklasowych**. Wysokie były również stężenia azotanów. Przekraczały one wartości wskazujące na eutrofię.

Tab. 5. Wartości wybranych wskaźników fizyczno-chemicznych w stawach

Oznaczenie punktu	Kond.	P reakt.	P ogólny	Azotany	N amon.	N organ.	N ogólny	Tlen z tlenom.
	mS/m	mg P-PO ₄ /L	mg P/L	mg NO ₃ /L	mg N-NH ₄ /L	mg N-NH ₄ /L	mg N/L	mg O ₂ /L
SG1	0,708	0,026	0,16	3,5	0,34	6,38	7,5	87,3
SG2	0,906	0,66	0,92	27,0	3,4	6,12	16,9	109,5
Norma dla stanu dobrego	≤ 0,600	nie ustala się	≤ 0,050	nie ustala się	nie ustala się	nie ustala się	≤ 1,30	nie ustala się

Źródło: analizy własne

2.2. Wyniki mikrobiologiczne

Wyniki analiz mikrobiologicznych ujawniły drastyczne skażenie wód w rzece Pogona, już na odcinku źródłowym (Punkt SW) (Tab. 6). Wg Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 19 listopada 2002 r. w sprawie wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w wodzie pitnej liczba badanych bakterii powinna wynosić 0 (Tab. 7). Z kolei biorąc pod uwagę Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. ws. prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz.U. z 2011 r. nr 86, poz. 478) Enterokoków powinno być ≤400, a E. coli powinno być ≤1000 jtk/100 ml (lub NPL/100 ml) (Tab. 8). Tymczasem **wyniki wskazują na wielokrotne przekroczenie norm dotyczących wszystkich wskazanych w rozporządzeniach parametrach mikrobiologicznych**.

Wskaźniki wizualne również wskazywały na złą jakość wód – zakwity sinicowe, kożuch z glonów, osad organiczny, nieprzyjemny zapach, mętna woda, zapach siarkowodoru.

Tab. 6. Wyniki analizy mikrobiologicznej w punkcie SW zlokalizowanym na rzece Pogonie we wsi Dębowiec

INFORMACJE OGÓLNE						
Nr próbki	Identyfikacja próbek/Miejsce pobierania próbek	Stan próbki w chwili przyjęcia	Data i godz. pobierania próbek deklarowana przez klienta	Data i godz. dostarczenia próbek do laboratorium	Data rozpoczęcia badań	Data zakończenia badań
20/24579/P	Dębowiec - Rzeka Pogona	bez uwag	26.08.2020 05:30	26.08.2020 07:10	26.08.2020	31.08.2020
Identyfikacja metody pobierania próbek						
Próbki zostały pobrane przez zleceniodawcę. Identyfikacja zgodnie z deklaracją klienta.						
Próbki pobral(a): nie dotyczy						

Metody badawcze oznaczone literą A posiadają akredytację Polskiego Centrum Akredytacji nr AB 700.

WYNIKI BADAŃ			
Oznaczenie			Wyniki z niepewnością
Nazwa	Metoda badawcza	Jednostka	Nr próbki
			20/24579/P
Bakterie grupy coli	A PN-EN ISO 9308-2: 2014-06	NPL/100 ml	>24000
Escherichia coli	A PN-EN ISO 9308-2: 2014-06	NPL/100 ml	13000
Clostridium perfringens (łącznie ze sporami)	A PN-EN ISO 14189:2016-10	jtk/100 ml	>100
Enterokoki (Paciorkowce kałowe)	A PB/PB-2, na podstawie instrukcji firmy IDEXX	NPL/100 ml	>2400

Tab. 7. Wymagania mikrobiologiczne jakimi powinna odpowiadać woda przeznaczona do spożycia przez ludzi

Lp.	Wskaźnik jakości wody	Najwyższa dopuszczalna wartość wskaźnika w próbce wody pobranej w miejscu czerpania przez konsumentów i/lub podawania wody do sieci	
		liczba bakterii	objętość próbki [ml]
1	<i>Escherichia coli</i> lub bakterie grupy coli typ kałowy (termotolerancyjne)	0	100
2	Bakterie grupy coli ¹⁾	0	100
3	Enterokoki (paciorkowce kałowe)	0	100
4	Clostridia redukujące siarczynę ²⁾ (<i>Clostridium perfringens</i>)	0	100

Źródło: Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 19 listopada 2002 r.

Tab. 8. Parametry mikrobiologiczne i fizyczne dla oceny bieżącej jakości wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpeli

Tabela I. Wymagania mikrobiologiczne

Lp.	Parametr	Wartość dopuszczalna	Metody referencyjne badań
	A	B	C
1	Enterokoki (<i>jtk/100 ml lub NPL/100 ml</i>)	≤400	PN-EN ISO 7899-1 lub PN-EN ISO 7899-2
2	Escherichia coli (<i>jtk/100 ml lub NPL/100 ml</i>)	≤1000	PN-EN ISO 9308-3 lub PN-EN ISO 9308-1

Tabela II. Inne wymagania

Lp.	Wizualne nadzorowanie wody	Występowanie
	A	B
1	Zakwit sinic (smugi, kożuch, piana)	brak
2	Rozmnożenie się makroalg lub fitoplanktonu morskiego	brak
3	Obecność w wodzie zanieczyszczeń, takich jak materiały smoliste powstające wskutek rafinacji, destylacji lub jakiegokolwiek obróbki pirolitycznej w szczególności pozostałości podestylacyjnych, lub szkło, tworzywa sztuczne, guma oraz inne odpady (w ilości nie dającej się natychmiast usunąć)	brak

B. Ocena oraz klasyfikacja wody w kąpielisku

Tabela I. Wymagania mikrobiologiczne dla wód powierzchniowych

Lp.	Parametr	Jakość doskonała	Jakość dobra	Jakość dostateczna	Metody referencyjne badań
	A	B	C	D	E
1	Enterokoki (<i>jtk/100 ml lub NPL/100 ml</i>)	200*	400*	330**	PN-EN ISO 7899-1 lub PN-EN ISO 7899-2
2	Escherichia coli (<i>jtk/100 ml lub NPL/100 ml</i>)	500*	1000*	900**	PN-EN ISO 9308-3 lub PN-EN ISO 9308-1

* – oparte na ocenie 95-percentyla

** – oparte na ocenie 90-percentyla

Źródło: Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011

2.3. Wyniki na zawartość hormonów i antybiotyków

Próby wody powierzchniowej zostały pobrane 13 sierpnia 2020 r. w punkcie DW2 i przekazane do analiz w Laboratorium Aquanetu w Poznaniu. Analizy wykazały **obecność w wodzie hormonów – Estronu i Progesteronu**, które nie powinny w wodzie się znajdować (Tab. 9). Hormony te powszechnie wykorzystuje się w intensywnej produkcji zwierzęcej.

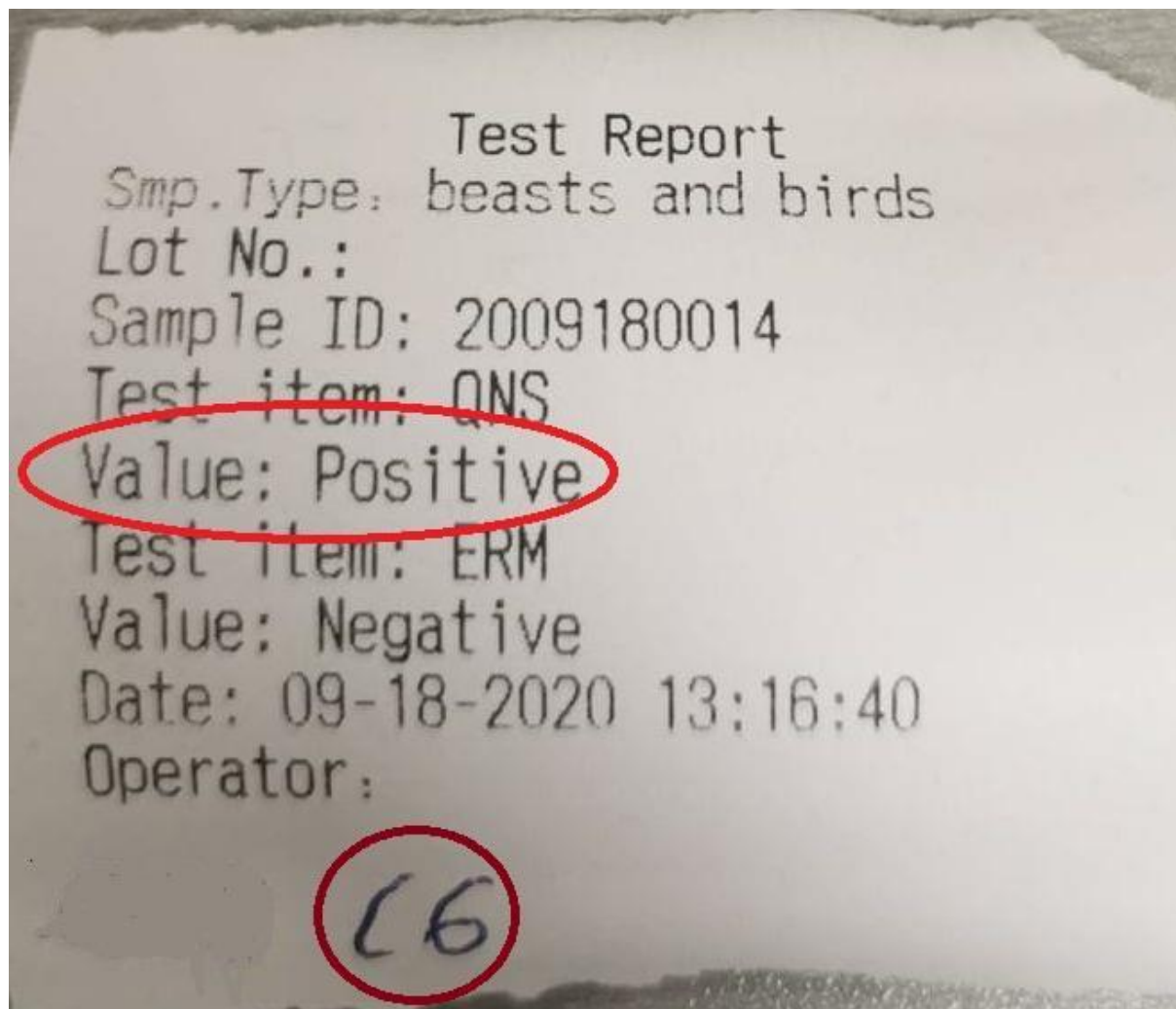

Tab. 9. Wyniki analiz wody na zawartość hormonów w punkcie SW zlokalizowanym na Pogonie w m. Dębowiec

SOP	Test / Standard operating procedure - method	Units	No. 6279/20
O-19-A	17 α -ethynilestradiol (EPA 1694, ČSN ISO 20179, ČSN ISO 25101, EPA 535)	ng/l Uncertainty:	<2,0 ---
O-19-A	17-alpha-estradiol (EPA 1694, ČSN ISO 20179, ČSN ISO 25101, EPA 535)	ng/l Uncertainty:	<1,0 ---
O-19-A	17-beta-estradiol (EPA 1694, ČSN ISO 20179, ČSN ISO 25101, EPA 535)	ng/l Uncertainty:	<1,0 ---
O-19-A	Estriol (EPA 1694, ČSN ISO 20179, ČSN ISO 25101, EPA 535)	ng/l Uncertainty:	<10,0 ---
O-19-A	Estron (EPA 1694, ČSN ISO 20179, ČSN ISO 25101, EPA 535)	ng/l Uncertainty:	1,4 ±35%
O-19-A	Progesteron (EPA 1694, ČSN ISO 20179, ČSN ISO 25101, EPA 535)	ng/l Uncertainty:	0,9 ±30%
O-19-A	Testosteron (EPA 1694, ČSN ISO 20179, ČSN ISO 25101, EPA 535)	ng/l Uncertainty:	<0,5 ---
O-19-A	Enrofloxacin (EPA 1694, ČSN ISO 20179, ČSN ISO 25101, EPA 535)	ng/l Uncertainty:	<20,0 ---
O-19-A	Norfloxacin (EPA 1694, ČSN ISO 20179, ČSN ISO 25101, EPA 535)	ng/l Uncertainty:	<20,0 ---
O-19-A	Ciprofloxacin (EPA 1694, ČSN ISO 20179, ČSN ISO 25101, EPA 535)	ng/l Uncertainty:	<20,0 ---
O-19-A	Ofloxacin (EPA 1694, ČSN ISO 20179, ČSN ISO 25101, EPA 535)	ng/l Uncertainty:	<20,0 ---
O-19-A	Doxycyclin (EPA 1694, ČSN ISO 20179, ČSN ISO 25101, EPA 535)	ng/l Uncertainty:	<50,0 ---

Źródło: analizy własne zleczone Laboratorium Aquanet w Poznaniu

Próby na obecność antybiotyków pobrano w połowie września w kilku punktach na rzekach. Obecnie poddawane są analizie w Laboratorium NOVAZYM POLSKA S.C. w Poznaniu. Na dzień dzisiejszy udało się przeanalizować próbę z lewego dopływu Pogony, zlokalizowanym we wsi Dębowiec (punkt C6). **W pobranej próbce z tego punktu stwierdzono obecność antybiotyków (**

Rys. 1. Potwierdzenie testu na obecność antybiotyków w wodzie

Źródło: analizy własne zlecone Laboratorium NOVAZYM POLSKA S.C. w Poznaniu

3. Skumulowane oddziaływanie ferm

W bardzo bliskim otoczeniu miejscowości Dębowiec, Borzęciczki i Góreczki występuje duża koncentracja ferm wielkoprzemysłowych. W bliskim otoczeniu tych ferm mieszkają ludzie, których dotyka skumulowane oddziaływanie zanieczyszczeń. Dodatkowo mają powstać w okolicy nowe fermy, który wpłyną znacząco na obniżenie i tak już niezbyt wysokiego standardu życia, ale także pogorszą stan środowiska, który jest obecnie zły.

Tab. 10. Lokalizacja ferm w regionie oraz rodzaj i liczba trzymanych zwierząt

Nr	Nr działki	Lokalizacja (obręb)	Rodzaj zwierząt	Liczba zwierząt przelotowych	Stan średnioroczny
Prosperujące					
1.1	9/14, 9/15, 9/16, 9/17, 9/18, 9/19, 9/20, 9/21, 9/29, 9/30, 9/31, 9/32, 9/33, 9/34, 9/41, 9/42, 9/43, 9/44, 9/45, 9/46, 9/47, 9/48, 9/49, 9/50, 9/51	Góreczki	norka amerykańska	411360	205680
1.2	9/6, 9/7, 9/8, 9/9, 9/10, 9/11, 9/12, 9/13, 9/22, 9/23, 9/24, 9/25, 9/26, 9/27, 9/28, 9/35, 9/36, 9/37, 9/38, 9/39, 9/40 oraz działki 9/52-9/67	Góreczki	norka amerykańska	575528	287763
2.1	94	Dębówiec	norka amerykańska	79424	39712
2.2	93	Dębówiec	norka amerykańska	60140	30070
2.3	92	Dębówiec	norka amerykańska	81600	40800
2.4	170/4	Dębówiec	norka amerykańska	35600	17800
2.5	197/1-197/18	Dębówiec	norka amerykańska	275236	137618
3	1/11, 2/1 oraz 149/2 i 153	Borzęciczki oraz Wyrębin	brojlery kurze	5719098	814971
4	321/1	Gałązki	brojlery kurze	680400	113400
5	319/3	Gałązki	drób kurzy	453146	75524
6	28/1	Borzęciczki	drób kurzy	334066	55678
7	70/12	Borzęciczki	trzoda	21517	7172
Planowane					

8	97/5 i 97/6	Wyřębin	lochy	2832	2832
			tuczniiki żeńskie	888	296
			knury	17	17
			prosięta	26464	4411
			warchlaki	17856	2976
9	179 i 180	Wyřębin	lochy	5548	5548
			tuczniiki żeńskie	2040	680
			knury	33	33
			prosięta	54816	9136
			warchlaki	36288	6048
10	156	Wyřębin	bydło opasowe	1494	1494
Do 3 km					
11	351/2, 351/3, 351/4, 351/5,	Biały Dwór	norka amerykańska	83600	41800

Źródło: zestawienia i obliczenia własne

Szersze analizy dotyczące potencjalne negatywnego oddziaływania ferm będą przedstawione w ekspertyzie. W niniejszej notatce pokazano jakie jest/będzie obciążenie gruntów azotem z wytworzonych na fermach (prosperujących i planowanych) nawozów naturalnych. Jak wykazują analizy **ilość azotu w odchodach wytwarzanych w ciągu roku przez analizowane fermy wyniesie 1082111,7 kg**. Zakładając, że na użytkach rolnych można zastosować maksymalnie 170 kg azotu na hektar, **zapotrzebowanie na grunty nawożone wyniesie 6365,4 ha**. Jest to **47,3% powierzchni użytków rolnych Gminy Koźmin Wielkopolski**. Oczywiście przy założeniu, że wszystkie grunty rolne można nawozić. W praktyce duża część takich gruntów jest wyłączona z nawożenia, bądź nawożenie jest ograniczone, ze względu na dobre praktyki rolnicze oraz obostrzenia wynikające z Programów działań, poprzez które następuje implementacja Dyrektywy azotanowej UE. Grupa analizowanych ferm zapewnia więc połowę azotu dostarczanego do gleby w Gminie. Z pewnością oprócz tych ferm w dalszej okolicy prosperują inne tego typu zakłady oraz duża liczba gospodarstw indywidualnych, również utrzymujących inwentarz. Zagrożenie dla środowiska ze strony tego typu wielkoskalowych podmiotów jest więc w Gminie bardzo duże. Stan środowiska wodnego, jak wykazują badania jest również bardzo zły. **Gminie grozi niewywiązanie się z zapisów Ramowej Dyrektywy Wodnej UE, która wskazuje na osiągnięcie stanu dobrego wód powierzchniowych. Budowa kolejnych ferm spowoduje niemożność poprawy stanu wód pod względem wskaźników eutroficznych i uniemożliwi poprawę jakości wód na OSN.**

Tab. 11. Ilości azotu w wytworzonych nawozach naturalnych z analizowanych ferm

Nr	Nr działki	Lokalizacja (obręb)	Rodzaj zwierząt	Wytwarzanie azotu z produkowanych nawozów naturalnych w kg/rok
1.1	9/14, 9/15, 9/16, 9/17, 9/18, 9/19, 9/20, 9/21, 9/29, 9/30, 9/31, 9/32, 9/33, 9/34, 9/41, 9/42, 9/43, 9/44, 9/45, 9/46, 9/47, 9/48, 9/49, 9/50, 9/51	Góreczki	norka amerykańska	71247,6
1.2	9/6, 9/7, 9/8, 9/9, 9/10, 9/11, 9/12, 9/13, 9/22, 9/23, 9/24, 9/25, 9/26, 9/27, 9/28, 9/35, 9/36, 9/37, 9/38, 9/39, 9/40 oraz działki 9/52-9/67	Góreczki	norka amerykańska	99681,0
2.1	94	Dębówiec	norka amerykańska	13756,2
2.2	93	Dębówiec	norka amerykańska	10416,2
2.3	92	Dębówiec	norka amerykańska	14133,1
2.4	170/4	Dębówiec	norka amerykańska	6165,9
2.5	197/1-197/18	Dębówiec	norka amerykańska	47670,9
3	1/11, 2/1 oraz 149/2 i 153	Borzęciczki oraz Wyrębin	brojlery kurze	342206,5
4	321/1	Gałązki	brojlery kurze	47616,7
5	319/3	Gałązki	drób kurzy	31712,7
6	28/1	Borzęciczki	drób kurzy	23379,0
7	70/12	Borzęciczki	trzoda	62686,0
8	97/5 i 97/6	Wyrębin	lochy	56017,0
			tuczniaki żeńskie	2587,0
			knury	281,5
			prosięta	6174,9

			warchlaki	11665,9
9	179 i 180	Wyrębin	lochy	109739,4
			tuczniaki żeńskie	5943,2
			knury	546,5
			prosięta	12790,4
			warchlaki	23708,2
10	156	Wyrębin	bydło opasowe	67506,3
11	351/2, 351/3, 351/4, 351/5,	Biały Dwór	norka amerykańska	14479,5

Źródło: obliczenia własne

Wszystkie dane wyjściowe oraz literatura są dostępne u autora opracowania

dr inż. Jerzy Mirosław Kupiec

.....
Podpis autora